

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาททางเพศของผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ รวมทั้งการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จ และตัวทำนายความสำเร็จในอาชีพของผู้หญิงทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้หญิงทำงานในบริษัทเอกชน ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเป้าหมายที่ผู้ทำงานในตำแหน่งระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการ โดยที่มีอายุการทำงานอยู่ในบริษัทนั้นๆ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จากการสุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์นี้ได้ ผู้หญิงที่ทำงานในบริษัทดีทีเอส จำนวน 44 คน บริษัทล็อกซ์เลย์ จำนวน 65 คน บริษัทเสรี การ์เมนต์ จำนวน 48 คน บริษัทไทยฟูจิซีร็อกซ์ จำนวน 30 คน และบริษัทโคโค จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน สรุปลักษณะของกลุ่มตัวอย่างได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน รายได้ต่อเดือน อายุการทำงาน สถานภาพการแต่งงาน จำนวนบุตร ระดับการศึกษาของพ่อและแม่ ความคาดหวังของพ่อแม่ในเรื่องการศึกษา

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	36.95 ปี
2. ระดับการศึกษา	
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	68 คน (30.9)
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	117 คน (53.2)
- ปริญญาโท	32 คน (14.5)
- สูงกว่าปริญญาโท	3 คน (1.4)

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
3. ผลการเรียน (GPA)	
- ต่ำกว่า 2.00	4 คน (1.8)
- 2.00 – 2.50	60 คน (27.3)
- 2.51 – 3.00	77 คน (35.0)
- 3.01 – 3.50	66 คน (30.0)
- 3.51 – 4.00	13 คน (5.9)
4. รายได้ต่อเดือน	
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	33 คน (15.0)
- 10,001 – 15,000 บาท	36 คน (16.4)
- 15,001 – 20,000 บาท	32 คน (14.5)
- 20,001 – 25,000 บาท	25 คน (11.4)
- 25,001 – 30,000 บาท	15 คน (6.8)
- 30,001 – 35,000 บาท	15 คน (6.8)
- 35,001 – 40,000 บาท	23 คน (10.5)
- 40,001 บาท ขึ้นไป	41 คน (18.6)
5. อายุการทำงานเฉลี่ย	12.75 ปี
6. สถานภาพการแต่งงาน	
- โสด	100 คน (45.5)
- แต่งงานแล้ว	120 คน (54.5)
7. จำนวนบุตร	
- ไม่มีบุตร	114 คน (51.8)
- 1 คน	42 คน (19.1)
- 2 คน	53 คน (24.1)
- 3 คน ขึ้นไป	11 คน (5.0)
8. ระดับการศึกษาของพ่อ	
- ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	69 คน (31.4)
- มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	64 คน (29.1)
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	24 คน (10.9)
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	55 คน (25.0)
- สูงกว่าปริญญาตรี	8 คน (3.6)

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
9. ระดับการศึกษาของแม่	
- ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	100 คน (45.5)
- มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	60 คน (27.3)
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	15 คน (6.8)
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	44 คน (20.0)
- สูงกว่าปริญญาตรี	1 คน (0.5)
10. ความคาดหวังของพ่อแม่ ในเรื่องการศึกษา	
- ไม่ได้คาดหวัง	80 คน (36.4)
- มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า	1 คน (0.5)
- อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	8 คน (3.6)
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	104 คน (47.3)
- ปริญญาโท	21 คน (9.5)
- สูงกว่าปริญญาโท	2 คน (0.9)

หมายเหตุ ค่าที่อยู่ใน () คือ ค่าร้อยละ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด

1. แบบวัดบทบาททางเพศ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ผลการเรียนระดับการศึกษาสูงสุด ประวัติการทำงานในอดีต(ตำแหน่ง) ตำแหน่งของงานปัจจุบัน อายุการทำงาน สถานภาพการแต่งงาน จำนวนบุตร ความคาดหวังของพ่อแม่ในเรื่องการศึกษา ระดับการศึกษาของพ่อแม่ สถานภาพการทำงานของแม่ และอาชีพของแม่

ส่วนที่ 2 มาตรฐานวัดบทบาททางเพศ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดบทบาททางเพศที่ใช้ในการวิจัยนี้ ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างแบบสอบถามจากผลงานวิจัยของนิตยกุล อรรถนุพรรณ (2529)

นำคำหรือวลีที่แสดงถึงคุณลักษณะของความเป็นชายและความเป็นหญิง 97 ลักษณะซึ่งได้มาจากการศึกษาของนิตยกุล อรรถนุพรรณ (2529) มาจัดทำเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะที่พึงปรารถนาของชาย และลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิง ซึ่งขั้นตอนการได้มาของคุณลักษณะทั้ง 97 คำของนิตยกุล อรรถนุพรรณ ได้มาดังนี้

1.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดบทบาททางเพศ จากแบบวัดบทบาททางเพศของต่างประเทศที่เป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ Bem 's Sex Role Inventory: BSRI (Bem 1974), Personal Attribute Questionnaire: PAQ (Spence et al., 1975) และ Adjective Check List: ACL (Heilbrun, 1976) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.1.2 นิตยกุล อรรถนุพรรณ (2529) ได้รวบรวมคำหรือวลีที่แสดงถึงลักษณะของชายและลักษณะของหญิงจากการสำรวจให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท รวม 78 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับลักษณะของชาย

และลักษณะของหญิง ให้แต่ละคนตอบแบบสอบถามชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียวจากแบบสอบถาม 4 ชุด คือ

- (1) แบบสอบถามที่ถามว่า “ในทรวงศ์ของข้าพเจ้าผู้ชายไทยในปัจจุบันมีบุคลิก ลักษณะ นิสัยใจคอ และกริยาท่าทาง ดังต่อไปนี้_____”
- (2) แบบสอบถามที่ถามว่า “ในทรวงศ์ของข้าพเจ้าผู้หญิงไทยในปัจจุบันมีบุคลิก ลักษณะ นิสัยใจคอ และกริยาท่าทาง ดังต่อไปนี้_____”
- (3) แบบสอบถามที่ถามว่า “ในทรวงศ์ของข้าพเจ้า ผู้ชายไทยควรมีบุคลิก ลักษณะ นิสัยใจคอ และกริยาท่าทาง ดังต่อไปนี้_____”
- (4) แบบสอบถามที่ถามว่า “ในทรวงศ์ของข้าพเจ้า ผู้หญิงไทยควรมีบุคลิก ลักษณะ นิสัยใจคอ และกริยาท่าทาง ดังต่อไปนี้_____”

1.1.3 จากนั้นได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบทบาททางเพศในประเทศไทย เพื่อรวบรวม คุณลักษณะของชายหรือคุณลักษณะของหญิงไทย ตามการรับรู้หรือความคาดหวังของกลุ่ม ตัวอย่าง

1.1.4 นิตยภัฏ อรรถนุพรรณได้รวบรวมคำที่เป็นลักษณะของความเป็นชายและ ลักษณะของความเป็นหญิง จากแบบวัดบทบาททางเพศในข้อ 1.1.1 มาพิจารณาความหมายใน ภาษาไทยจากการแปลของนักจิตวิทยาหลายๆท่าน แล้วนำคำแปลที่ได้เปรียบเทียบกับลักษณะของ ชายและหญิงที่ได้จากข้อ 1.1.2 และ 1.1.3 โดยสอบทานกับพจนานุกรมและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ทางภาษาด้วยวิธีหาความเห็นพ้อง (consensus) เพื่อคัดเลือกคำหรือวลีที่มีความความเห็นสอด คล้องกันว่าสื่อความหมายถึงลักษณะเดียวกันที่ชัดเจนที่สุด มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม ได้ ลักษณะของชายและหญิงรวมกันทั้งหมด 97 ลักษณะ ซึ่งอาจแยกออกเป็นลักษณะของชายและ ลักษณะของหญิงตามมโนทัศน์ของเอเจนซี /คอมมิวนีเยน (agency/communion) หรือ พฤติกรรมเครื่องมือ/พฤติกรรมการแสดงออก (instrumental behavior/expressive behavior) โดยใช้ลักษณะในแบบวัดความเป็นชายและแบบวัดความเป็นหญิงตามแบบวัดบทบาท ทางเพศ คือ BSRI, PAQ และ ACL เป็นหลัก

1.1.5 นำคำหรือวลีที่แสดงถึงคุณลักษณะของความเป็นชายและความเป็นหญิงใน 1.1.4 ทั้ง 97 ลักษณะมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและ คุณลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิง โดยมีการเรียงลำดับคุณลักษณะในแบบสอบถามด้วยวิธีการ สุ่มแบบง่าย ด้วยการจับฉลาก

1.1.6 คุณลักษณะที่ใช้ในแบบสอบถามมีทั้งหมด 97 คุณลักษณะ ดังแสดงในภาคผนวก ก.

รายละเอียดของแบบสอบถามที่ใช้ในการสร้างแบบวัดบทบาททางเพศปรากฏในภาคผนวก ข.

1.2 การทดสอบการจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างจากคำคุณศัพท์ทั้ง 97 คำมาปรับปรุงตามแนวทางของ Bem (1974) โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิง จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่า t โดยแยกวิเคราะห์ตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาว่า ลักษณะต่างๆในแบบสอบถาม เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันหรือไม่ แล้วคัดข้อกระทงที่กลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงและลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อกระทงในมาตรวัดความเป็นชาย มาตรวัดความเป็นหญิงและมาตรวัดความเป็นกลาง ในแบบวัดบทบาททางเพศตามลำดับ

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากคุณลักษณะทั้ง 97 คำ ให้พนักงานบริษัท ดีทีแอสล์ม พนักงานบริษัทเอกชนต่างๆ ตำรวจ พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ครู และนักศึกษาปริญญาโท จำนวนทั้งสิ้น 404 คน ตอบเพื่อเปรียบเทียบลักษณะที่พึงปรารถนาของชายไทยและหญิงไทยในปัจจุบัน แยกออกเป็น 2 ชุด ให้กลุ่มตัวอย่างชายและหญิงตอบเพียงชุดใดชุดหนึ่ง โดยรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง เป็นดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างแบบวัดบทบาททางเพศ

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามลักษณะพึง		แบบสอบถามลักษณะพึง	
	ปรารภนาของผู้ชายไทย		ปรารภนาของผู้หญิงไทย	
	ถามชาย	ถามหญิง	ถามชาย	ถามหญิง
1. นักศึกษาปริญญาโท	25	25	25	25
2. พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขต1	31	20	26	28
3. พนักงานบริษัทดีทีเอสเอ็ม	11	11	10	10
4. ตำรวจ	14	14	14	14
5. พนักงานบริษัทเอกชนต่างๆ	23	26	25	23
6. ครู	1	1	1	1
รวม	105	97	101	101

ผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะพึงปรารภนาของผู้ชายไทย รวม 202 คน
 ผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะพึงปรารภนาของผู้หญิงไทย รวม 202 คน
 รวมทั้งสิ้น 404 คน

1.2.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

-แจกแบบสอบถามให้กลุ่มให้กลุ่มตัวอย่าง คนละ 1 ชุด ซึ่งอาจเป็นชุดใดชุดหนึ่ง ใน 2 ชุด โดยจำกัดจำนวนชุดให้เท่ากันเอาไว้ล่วงหน้าแล้ว ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงตอบแบบสอบถามทั้งสองชุด ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

-ขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างทุกคน ให้อ่านคำอธิบายของแบบสอบถามให้เข้าใจก่อนลงมือตอบ

-เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยอิสระ กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการตอบประมาณ 30 นาที

-เมื่อตอบเสร็จแล้ว จึงเก็บแบบสอบถามกลับคืน

1.2.3 การวิเคราะห์การจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

-คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนคุณลักษณะแต่ละข้อ
ในแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของแบบสอบถาม

-ทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิง
ไทยในปัจจุบัน จำแนกตามเพศและประเภทของแบบสอบถาม ในแต่ละคุณลักษณะของข้อคำถาม
ด้วยการทดสอบค่าที (t-independent test) ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างเพศชาย รับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 จำนวน 42 ลักษณะ โดยรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง จำนวน 16 ลักษณะ รับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึง
ปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย จำนวน 26 ลักษณะ และรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย
และหญิงไม่แตกต่างกัน จำนวน 55 ลักษณะ ดังแสดงในตารางที่ ค1 ,ค2 และ ค3 ตามลำดับ
(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.)

กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง รับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 จำนวน 47 ลักษณะ โดยรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง จำนวน 14 ลักษณะ รับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึง
ปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย จำนวน 33 ลักษณะ และรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย
และหญิงไม่แตกต่างกัน จำนวน 50 ลักษณะ ดังแสดงในตารางที่ ค4 , ค5 และ ค6 ตามลำดับ
(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.)

จากตารางที่ ค1 และ ค4 (ภาคผนวก ค.) เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่าง
เพศชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ที่ระดับ .05, .01 และ .001 จะได้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชาย จำนวน 10 ลักษณะ
ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่าง เพศชาย (n=206) และเพศหญิง (n=198) รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนา สำหรับชาย

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1. ขอบการกีฬา	ชาย	5.35	1.32	4.39	1.10	5.700	.000
	หญิง	5.09	1.16	4.45	1.22	3.815	.000
	รวม	5.23	1.25	4.42	1.16	6.755	.000
2.ช่างคิด ช่างประดิษฐ์	ชาย	5.10	1.26	4.39	1.30	3.970	.000
	หญิง	5.20	1.34	4.14	1.57	5.084	.000
	รวม	5.14	1.30	4.26	1.44	6.450	.000
3.เครื่องขีมิ	ชาย	3.96	1.38	3.24	1.36	3.787	.000
	หญิง	4.47	1.58	3.12	1.48	6.246	.000
	รวม	4.21	1.50	3.18	1.42	7.096	.000
4.เป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร	ชาย	5.08	1.40	4.28	1.36	4.148	.000
	หญิง	5.18	1.53	4.09	1.59	4.881	.000
	รวม	5.12	1.46	4.18	1.48	6.418	.000
5.กล้าได้ กล้าเสีย กล้าเสี่ยง	ชาย	4.19	1.61	3.44	1.49	3.484	.001
	หญิง	4.16	1.48	3.09	1.54	5.008	.000
	รวม	4.18	1.55	3.26	1.52	5.998	.000
6.ชอบการแข่งขัน	ชาย	4.85	1.36	4.12	1.34	3.882	.000
	หญิง	5.00	1.54	3.97	1.56	4.663	.000
	รวม	4.92	1.45	4.04	1.45	6.073	.000
7.เป็นผู้นำ	ชาย	5.22	1.38	4.50	1.43	3.695	.000
	หญิง	5.65	1.20	4.96	1.25	3.958	.000
	รวม	5.43	1.31	4.73	1.36	5.251	.000

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
8.กล้าหาญ	ชาย	5.42	1.24	4.46	1.35	5.351	.000
	หญิง	5.51	1.12	4.85	1.23	3.910	.000
	รวม	5.46	1.18	4.65	1.30	6.530	.000
9.เข้มแข็ง	ชาย	5.72	1.03	5.11	1.26	3.829	.000
	หญิง	5.95	0.96	5.27	1.30	4.197	.000
	รวม	5.83	1.00	5.19	1.28	5.627	.000
10.ควบคุมสติได้ ในยามคับขัน	ชาย	5.74	1.26	4.99	1.51	3.878	.000
	หญิง	5.93	1.32	4.92	1.78	4.535	.000
	รวม	5.83	1.29	4.96	1.65	5.956	.000

t หมายถึง t เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความแปรปรวนแตกต่างกัน

จากตารางที่ ค2 และ ค5 (ภาคผนวก ค.) เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 รวมทั้งพิจารณาค่าเฉลี่ยของลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงจากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดที่มีค่ามากกว่า 4.5 จะได้ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงจำนวน 12 ลักษณะ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่าง เพศชาย (n=206) และเพศหญิง (n=198) รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนา สำหรับหญิง

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1.มีเสน่ห์	ชาย	4.59	1.12	5.28	1.20	-4.239	.000
	หญิง	4.87	1.25	5.46	1.13	-3.492	.001
	รวม	4.72	1.19	5.37	1.17	-5.493	.000
2.เรียบร้อย	ชาย	4.63	1.37	5.09	1.26	-2.506	.031
	หญิง	4.19	1.31	4.67	1.23	-2.707	.007
	รวม	4.42	1.36	4.88	1.26	-3.574	.000
3.พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน	ชาย	4.30	1.16	5.11	1.21	-4.873	.000
	หญิง	4.66	1.25	5.16	1.30	-2.748	.007
	รวม	4.48	1.21	5.13	1.25	-5.364	.000
4.น่ารัก	ชาย	4.17	1.48	5.60	1.27	-7.424	.000
	หญิง	4.76	1.53	5.45	1.22	-3.468	.001
	รวม	4.46	1.53	5.52	1.25	-7.703	.000
5.ยิ้มง่าย	ชาย	4.74	1.19	5.56	1.09	-5.153	.000
	หญิง	5.04	1.21	5.71	1.13	-4.036	.000
	รวม	4.89	1.21	5.64	1.11	-6.519	.000
6.ร่าเริง	ชาย	5.00	1.20	5.53	1.03	-3.430	.001
	หญิง	5.39	1.07	5.75	0.99	-2.464	.015
	รวม	5.19	1.15	5.64	1.01	-4.219	.000
7.ช่างปรนนิบัติ	ชาย	3.72	1.38	4.66	1.12	-5.180	.000
	หญิง	4.30	1.30	4.69	1.29	-2.144	.033
	รวม	4.00	1.37	4.68	1.25	-5.202	.000

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
8.ละเอียดอ่อน	ชาย	4.58	1.47	5.46	1.13	-4.810	.000
	หญิง	4.74	1.31	5.47	1.32	-3.875	.000
	รวม	4.66	1.39	5.46	1.22	-6.154	.000
9.นุ่มนวล	ชาย	4.34	1.41	5.48	1.22	-6.143	.000
	หญิง	4.51	1.38	5.47	1.28	-5.088	.000
	รวม	4.42	1.40	5.47	1.25	-7.973	.000
10.มีความรู้สึกไว ต่อความต้องการ ของผู้อื่น	ชาย	3.97	1.48	4.43	1.19	-2.422	.016
	หญิง	4.02	1.16	4.66	1.39	-3.537	.001
	รวม	4.00	1.33	4.54	1.30	-4.200	.000
11.ชอบปลอบใจ ผู้อื่น	ชาย	4.16	1.37	4.61	1.18	-2.526	.012
	หญิง	4.09	1.27	4.62	1.28	-2.933	.004
	รวม	4.13	1.32	4.62	1.23	-3.861	.000
12.เมตตากรุณา	ชาย	5.06	1.18	5.45	1.09	-2.447	.015
	หญิง	5.03	1.19	5.44	1.20	-2.383	.018
	รวม	5.04	1.19	5.44	1.14	-3.420	.001

t หมายถึง t เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความแปรปรวนแตกต่างกัน

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับแรกที่เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิง จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างรวม ที่จะนำมาจัดสร้างเป็นมาตรวัดบทบาททางเพศลักษณะแบบหญิง (feminine) ได้แก่ ยิ้มง่าย ง่าย ร่าเริง น่ารัก นุ่มนวล ละเอียดอ่อน เมตตากรุณา มีเสน่ห์ พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน เรียบร้อย ช่างปรนนิบัติ ทั้ง 10 ลักษณะดังกล่าวนี้ นำไปเป็นข้อควรวัดลักษณะความเป็นหญิงของแบบวัดบทบาททางเพศ

จากการที่กลุ่มตัวอย่างเพศชาย และ เพศหญิง รับรู้ตรงกันเกี่ยวกับลักษณะที่พึงปรารถนาของชายว่ามี 10 ลักษณะ ในขณะที่รับรู้ตรงกันเกี่ยวกับลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิงว่ามีจำนวน 12 ลักษณะ แสดงให้เห็นว่า ภาพพจน์โดยรวมของสังคมไทยมีการพึงปรารถนา ลักษณะต่างๆ สำหรับผู้ชายและผู้หญิงแตกต่างกันไปจากลักษณะอื่นๆภายในสังคมใกล้เคียงกัน

จากตารางที่ ค3 และ ค6 (ภาคผนวก ค) เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงที่ไม่แตกต่างกัน พบว่ามี จำนวน 40 ลักษณะ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที ของลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชาย (n=206) และเพศหญิง (n=198) รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

คุณลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1. เปิดเผย	ชาย	4.74	1.37	4.51	1.32	1.213	.227
	หญิง	4.66	1.34	4.52	0.99	0.806	.421
	รวม	4.70	1.35	4.52	1.16	1.458	.146
2. ขยันหมั่นเพียร	ชาย	5.41	1.18	5.57	1.07	-1.047	.296
	หญิง	5.75	1.16	5.46	1.23	1.745	.083
	รวม	5.57	1.18	5.51	1.15	0.511	.609
3. ไม่ท้อแท้ง่าย	ชาย	5.34	1.26	5.26	1.29	0.481	.631
	หญิง	5.66	1.16	5.42	1.34	1.368	.173
	รวม	5.50	1.22	5.34	1.31	1.256	.210
4. ให้อภัยผู้อื่น	ชาย	5.22	1.32	5.13	1.29	0.497	.620
	หญิง	5.28	1.30	5.16	1.29	0.649	.517
	รวม	5.25	1.31	5.14	1.29	0.804	.422
5. เก็บความรู้สึก	ชาย	4.84	1.47	4.87	1.32	-0.170	.865
	หญิง	4.69	1.47	4.83	1.40	-0.690	.491
	รวม	4.77	1.47	4.85	1.36	-0.597	.551
6. มีชีวิตชีวา	ชาย	5.15	1.27	5.44	1.10	-1.709	.089
	หญิง	5.51	1.22	5.72	1.03	-1.360	.176
	รวม	5.32	1.25	5.58	1.07	-2.217	.027

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
7.ให้ความร่วมมือ กับผู้อื่น	ชาย	5.28	1.22	5.22	1.06	0.365	.715
	หญิง	5.27	1.06	5.48	1.03	-1.401	.163
	รวม	5.27	1.14	5.35	1.05	-0.680	.497
8.อ่อนน้อม ไม่वादตัว	ชาย	5.10	1.27	5.22	1.23	-0.704	.482
	หญิง	5.25	1.40	5.19	1.25	0.315	.753
	รวม	5.17	1.33	5.20	1.24	-0.271	.786
9.กระตือรือร้น	ชาย	5.28	1.17	5.13	1.05	0.951	.342
	หญิง	5.40	0.95	5.27	1.15	0.896	.371
	รวม	5.34	1.07	5.20	1.10	1.284	.200
10.เข้าใจผู้อื่น	ชาย	5.04	1.22	5.05	1.22	-0.067	.946
	หญิง	5.04	1.27	5.26	1.07	-1.293	.198
	รวม	5.04	1.24	5.15	1.15	-0.956	.340
11.เอาใจใส่ใน ความเป็นอยู่ของ ผู้อื่น	ชาย	4.50	1.26	4.58	1.17	-0.524	.601
	หญิง	4.59	1.21	4.68	1.19	-0.559	.557
	รวม	4.54	1.24	4.63	1.18	-0.782	.435
12.มั่นใจในตนเอง	ชาย	5.44	1.19	5.30	1.18	0.853	.394
	หญิง	5.51	1.01	5.36	1.25	0.920	.359
	รวม	5.47	1.11	5.33	1.21	1.244	.214
13.ช่างพินิจ- พิเคราะห์	ชาย	4.69	1.25	4.75	1.17	-0.395	.693
	หญิง	4.80	1.19	5.08	1.14	-1.665	.097
	รวม	4.74	1.22	4.92	1.16	-1.462	.144
14.ยอมผู้อื่น	ชาย	3.87	1.25	3.84	1.07	0.154	.878
	หญิง	3.81	1.20	3.85	1.10	-0.227	.821
	รวม	3.84	1.22	3.85	1.08	-0.043	.966
15.ชอบบงการ ชักนำหรือมีอิทธิพล เหนือผู้อื่น	ชาย	3.43	1.58	3.29	1.51	0.656	.513
	หญิง	3.20	1.50	3.32	1.37	-0.592	.555
	รวม	3.32	1.54	3.30	1.44	0.100	.920

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
16. เห็นคุณค่าใน สิ่งที่ผู้อื่นทำ	ชาย	4.72	1.12	4.59	1.10	0.839	.403
	หญิง	4.99	1.12	5.05	1.06	-0.385	.700
	รวม	4.85	1.13	4.82	1.10	0.268	.789
17. รอบรู้ทันต่อ เหตุการณ์ต่างๆไป	ชาย	5.11	1.20	4.98	1.21	0.789	.426
	หญิง	5.55	1.01	5.39	1.15	1.041	.299
	รวม	5.32	1.13	5.18	1.19	1.197	.232
18. ช่างเกรงใจ	ชาย	4.43	1.36	4.33	1.18	0.573	.567
	หญิง	4.14	1.05	4.42	1.28	-1.632	.104
	รวม	4.29	1.23	4.37	1.23	-0.648	.517
19. มีอารมณ์ขัน	ชาย	4.77	1.03	4.68	0.99	0.627	.532
	หญิง	4.67	1.18	4.77	1.12	-0.625	.533
	รวม	4.72	1.10	4.73	1.06	-0.046	.963
20. ชอบบ่นบังกับ ผู้อื่น	ชาย	2.51	1.41	2.60	1.54	-0.436	.663
	หญิง	2.20	1.38	2.44	1.47	-1.183	.238
	รวม	2.36	1.40	2.52	1.50	-1.095	.274
21. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	ชาย	5.17	1.26	5.03	1.20	0.825	.410
	หญิง	5.37	1.14	5.06	1.36	1.743	.083
	รวม	5.27	1.20	5.04	1.28	1.800	.073
22. กล้าพูด กล้าแสดงออก	ชาย	5.10	1.30	5.05	1.13	0.270	.788
	หญิง	5.35	1.10	5.25	1.22	0.623	.534
	รวม	5.22	1.21	5.15	1.18	0.584	.560
23. มีไหวพริบดี	ชาย	5.20	1.19	5.27	1.13	-0.416	.678
	หญิง	5.77	0.94	5.52	1.24	1.594	.113
	รวม	5.48	1.11	5.40	1.19	0.692	.490
24. เข้ากับผู้อื่น ได้ง่าย	ชาย	5.12	1.14	5.10	1.16	0.155	.877
	หญิง	5.28	1.18	5.34	1.06	-0.366	.715
	รวม	5.20	1.16	5.22	1.12	-0.175	.861

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
25. รู้จักกาลเทศะ	ชาย	5.31	1.27	5.51	1.20	-1.164	.246
	หญิง	5.84	1.06	5.66	1.22	1.057	.292
	รวม	5.56	1.20	5.59	1.21	-0.207	.836
26. ตระหนักถึง ความรู้สึกของผู้อื่น	ชาย	5.00	1.21	5.03	1.24	-0.174	.862
	หญิง	5.36	1.22	5.31	1.31	0.300	.765
	รวม	5.17	1.22	5.17	1.28	0.040	.968
27. มีความรับ ผิดชอบ	ชาย	5.62	1.19	5.53	1.03	0.545	.586
	หญิง	6.06	1.22	5.94	1.19	0.707	.480
	รวม	5.83	1.22	5.74	1.13	0.804	.422
28. มีความมานะ พยายาม	ชาย	5.65	1.24	5.40	1.05	1.569	.118
	หญิง	5.94	1.08	5.90	1.14	0.236	.814
	รวม	5.79	1.17	5.65	1.12	1.216	.225
29. ทะเยอทะยาน	ชาย	4.45	1.49	4.43	1.32	0.111	.912
	หญิง	4.43	1.36	4.61	1.24	-0.978	.329
	รวม	4.44	1.43	4.52	1.28	-0.587	.558
30. สุขุมรอบคอบ	ชาย	5.22	1.18	5.16	1.17	0.370	.711
	หญิง	5.49	1.08	5.43	1.18	0.430	.668
	รวม	5.35	1.14	5.29	1.18	0.515	.607
31. เฉลียวฉลาด	ชาย	5.20	1.31	5.35	1.14	-0.856	.393
	หญิง	5.64	1.01	5.55	1.18	0.542	.589
	รวม	5.41	1.19	5.45	1.16	-0.338	.735
32. แสดงความรู้สึก อย่างเปิดเผย	ชาย	4.25	1.28	4.28	1.34	-0.162	.871
	หญิง	4.21	1.35	3.94	1.32	1.399	.163
	รวม	4.23	1.31	4.11	1.34	0.902	.368
33. เป็นที่พึ่งได้	ชาย	5.07	1.15	4.81	1.09	1.626	.106
	หญิง	5.56	1.21	5.31	1.09	1.527	.128
	รวม	5.30	1.20	5.06	1.12	2.100	.036

คุณลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ				t	p
		ชาย		หญิง			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
34.ชอบแสวงหา ความรู้	ชาย	5.46	1.29	5.08	1.14	1.528	.128
	หญิง	5.62	1.20	5.43	1.15	1.152	.251
	รวม	5.53	1.25	5.31	1.14	1.868	.063
35.รู้จัก ประนีประนอม	ชาย	5.12	1.29	5.08	1.14	0.263	.793
	หญิง	5.28	1.19	5.42	1.12	-0.836	.404
	รวม	5.20	1.24	5.25	1.14	-0.417	.677
36.พึงพอใจในสิ่งที่ ตนมีอยู่	ชาย	4.90	1.47	4.96	1.36	-0.282	.778
	หญิง	4.98	1.14	5.05	1.35	-0.394	.694
	รวม	4.94	1.32	5.00	1.35	-0.485	.628
37.ประกาศหรือ อวดในความสามารถ ของตนเอง	ชาย	3.29	1.50	3.34	1.52	-0.242	.809
	หญิง	3.04	1.46	3.33	1.45	-1.378	.170
	รวม	3.17	1.49	3.33	1.48	-1.106	.269
38.ใช้คำหยาบหรือ สบถสบบาน	ชาย	2.49	1.48	2.17	1.52	1.519	.130
	หญิง	1.82	1.26	2.04	1.41	-1.128	.261
	รวม	2.17	1.41	2.10	1.46	0.449	.653
39.รู้จักฉวยโอกาส	ชาย	3.43	1.60	3.36	1.38	0.346	.730
	หญิง	2.86	1.65	3.08	1.60	-0.966	.335
	รวม	3.15	1.65	3.22	1.50	-0.411	.681
40.เคร่งศาสนา	ชาย	4.15	1.24	4.03	1.28	0.700	.485
	หญิง	3.73	1.19	3.90	1.42	-0.903	.368
	รวม	3.95	1.23	3.97	1.35	-0.115	.908

t หมายถึง t เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความแปรปรวนแตกต่างกัน

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกันที่มีความหมายทางบวก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.5 และค่าที่ (ประเมินโดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ไม่แยกเพศ) ต่ำสุด 5 อันดับแรก และ พิจารณาลักษณะที่มีความหมายทางลบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อย

กว่า 4.5 และมีค่าที่ต่ำสุด 5 อันดับแรก เพื่อนำไปใช้เป็นข้อกระทงวัดลักษณะที่เป็นกลาง (neutral) ของแบบวัดบทบาททางเพศ จำนวน 10 ลักษณะ จะได้ลักษณะต่างๆดังต่อไปนี้

ลักษณะทางบวก	ลักษณะทางลบ
1. มีชีวิตชีวา	1. ประกาศหรืออวดในความสามารถของตนเอง
2. ช่างพินิจพิเคราะห์	2. ชอบบีบบังคับผู้อื่น
3. เข้าใจผู้อื่น	3. ช่างเกรงใจ
4. ตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น	4. ทะเยอทะยาน
5. เอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของผู้อื่น	5. รู้จักฉวยโอกาส

1.2.4 การทดสอบการจำแนกประเภทของแบบสอบถาม

นำข้อกระทงของมาตรวัดลักษณะความเป็นชาย (masculine items)

จำนวน 10 ข้อ ข้อกระทงมาตรวัดลักษณะความเป็นหญิง (feminine items) จำนวน 10 ข้อ และ ข้อกระทงวัดลักษณะเป็นกลาง (neutral items) จำนวน 10 ข้อ มาสร้างแบบวัดบทบาททางเพศ โดยการสุ่มรายชื่อเข้าในแบบวัด นำไปทดสอบความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของแบบสอบถาม โดยการนำค่าเฉลี่ยของแต่ละมาตรมาวิเคราะห์ ดังผลในตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าที ของมาตรวัดความเป็นชาย มาตรวัดความเป็นหญิง และ มาตรวัดความเป็นกลาง จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะที่พึงปรารถนา สำหรับ	ประเมินโดยชาย (n = 206)			ประเมินโดยหญิง (n = 198)		
	มาตรวัด ความเป็น ชาย	มาตรวัด ความเป็น หญิง	มาตรวัด ความเป็น กลาง	มาตรวัด ความเป็น ชาย	มาตรวัด ความเป็น หญิง	มาตรวัด ความเป็น กลาง
	เพศชาย	5.063	4.513	4.249	5.214	4.749
เพศหญิง	4.292	5.322	4.291	4.286	5.327	4.393
ค่าความแตกต่าง	0.771	0.809	0.042	0.928	0.578	0.196
ค่า t	2.924*	-5.162**	-0.105	3.079*	-3.506*	-0.396

* p < .01

**p < .001

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงประเมินผู้ชาย ด้วยมาตรวัดความเป็นชาย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เมื่อประเมินผู้หญิงด้วยมาตรวัดความเป็นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทำนองเดียวกัน เมื่อประเมินผู้หญิงด้วยมาตรวัดความเป็นหญิงพบว่าค่าเฉลี่ยสูงกว่า เมื่อประเมินผู้ชายด้วยมาตรวัดความเป็นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนมาตรวัดความเป็นกลาง ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในการประเมินระหว่างเพศชายและหญิง จากผลการทดสอบข้างต้นแสดงว่าข้อกระทงแต่ละมาตรนั้นเหมาะสม สามารถจำแนกลักษณะบทบาททางเพศได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่า t จากการประเมินความพึงปรารถนาของสังคมที่มีต่อมาตรวัดความเป็นชาย และมาตรวัดความเป็นหญิง จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

มาตรวัด	เพศชายประเมินผู้ชาย (n = 206)	เพศหญิงประเมินผู้หญิง (n = 198)
ความเป็นชาย	5.063	4.286
ความเป็นหญิง	4.513	5.327
ค่าความแตกต่าง	0.55	1.041
ค่า t	2.437*	-3.905**

* $p < .05$ ** $p < .001$

จากตารางที่ 7 พบว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศชายประเมินผู้ชายด้วยมาตรวัดความเป็นชาย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เมื่อประเมินด้วยมาตรวัดความเป็นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในทำนองเดียวกัน เมื่อกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ประเมินผู้หญิงด้วยมาตรวัดความเป็นหญิง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เมื่อประเมินด้วยมาตรวัดความเป็นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความพึงปรารถนาต่อลักษณะที่เหมาะสมกับเพศของตนมากกว่าเพศตรงข้าม

1.2.5 การวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้น

ผู้วิจัยนำแบบวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้น ไปวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบวัด โดยที่แบบวัดนี้ ประกอบด้วย มาตรวัดความเป็นชาย จำนวน 10 ข้อ มาตรวัดความเป็นหญิง

จำนวน 10 ข้อ และมาตรวัดความเป็นกลาง จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ จัดทำเป็นแบบวัดบทบาททางเพศ โดยการสุ่มรายชื่อเข้าในแบบวัด ดังนี้

ข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นชาย ได้แก่ ข้อ 1 5 10 12 15 18 20 23 26

28

ข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นหญิง ได้แก่ ข้อ 2 6 7 11 14 17 24 27 29

30

ข้อกระทงที่วัดลักษณะความเป็นกลางที่มีความหมายทางบวก ได้แก่ ข้อ 4 8 16 22 25 และข้อที่มีความหมายทางลบ ได้แก่ 3 9 13 19 21

ลักษณะของมาตรการตอบ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 7 ช่วงมาตร จากน้อยที่สุด ถึง มากที่สุด โดยแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

1 = น้อยที่สุด หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงหรือแทบจะไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเลย

2 = น้อย หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่า ข้อความนั้นไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นส่วนมาก

3 = ค่อนข้างน้อย หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นบางครั้ง แต่ไม่บ่อยนัก

4 = ปานกลาง หมายถึง เป็นจริงครึ่งหนึ่ง ไม่เป็นจริงครึ่งหนึ่ง คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบปานกลาง

5 = ค่อนข้างมาก หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่า ข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบบ่อยครั้ง

6 = มาก หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นส่วนมาก

7 = มากที่สุด หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบอยู่เสมอ หรือ แทบจะเสมอ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัด ได้แก่ พนักงานบริษัทดีทีเอ็ม จำนวน 42 คน และพนักงานบริษัทเทลคอมเอเชีย จำนวน 45 คน รวมจำนวน 87 คน ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของมาตรวัดบทบาททางเพศ จำแนกตามเพศ และสถานที่ทำงาน

สถานที่ทำงาน	ชาย	หญิง	รวม
บริษัทดีทีแฮล์ม	18	24	42
บริษัทเทลคอมเอเชีย	20	25	45
รวม	38	49	87

เกณฑ์การให้คะแนน นำมาตรวัดบทบาททางเพศที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างข้างต้นประเมินลักษณะบทบาททางเพศของตนเอง โดยประเมินว่าข้อความแต่ละข้อในมาตรวัดตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของตนเองมากน้อยเพียงใด แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนน 1 ถึง 7 จากน้อยที่สุด ถึง มากที่สุด ตามลำดับในแต่ละข้อกระทง

จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในของครอนบาค (Cronbach's Internal Consistency Coefficient) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแต่ละมาตร ได้ค่าความเที่ยง ดังปรากฏในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าอัลฟา ของมาตรวัดลักษณะความเป็นชายและมาตรวัดลักษณะความเป็นหญิง

มาตรวัด	จำนวนข้อ	ค่าอัลฟา
ลักษณะความเป็นชาย	10	0.7937
ลักษณะความเป็นหญิง	10	0.7656

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง มีค่า 0.79 และ 0.77 ตามลำดับ

จากขั้นตอนดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยคำคุณลักษณะจากงานที่นิตยภัล อรรถนุพรรณ (2529) ได้ศึกษาไว้ มาสร้างตามแนวทางของ Bem (Bem Sex Role Inventory)

(1978) สามารถจัดคำคุณศัพท์ที่ได้มาจากขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามได้โดย แบ่งเป็น 3 หมวดจำนวนเท่าๆกัน ได้แก่

หมวดที่ 1 เป็นคำคุณศัพท์ที่แสดงถึงลักษณะความเป็นหญิง (Feminine) มีจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ มีเสน่ห์ เรียบร้อย เป็นต้น

หมวดที่ 2 เป็นคำคุณศัพท์ที่แสดงถึงลักษณะความเป็นชาย (Masculine) มีจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ เครื่องขีมิ เป็นผู้นำ เป็นต้น

หมวดที่ 3 เป็นคำคุณศัพท์ที่แสดงถึงความเป็นกลาง (Neutral) หรือผู้ชาย จำนวน 10 ข้อ

ลักษณะของข้อคำถามจะเรียงสลับกันระหว่างลักษณะความเป็นหญิง ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นกลาง แต่ละข้อจะให้กลุ่มตัวอย่างเลือกว่าตรงกับลักษณะของผู้ตอบมากน้อยเพียงใด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 7 ช่วงจาก “น้อยที่สุด” จนถึง “มากที่สุด” โดยแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

1 = น้อยที่สุด หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงหรือແທບจะไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเลย

2 = น้อย หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่า ข้อความนั้นไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นส่วนมาก

3 = ค่อนข้างน้อย หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นบางครั้ง แต่ไม่บ่อยนัก

4 = ปานกลาง หมายถึง เป็นจริงครึ่งหนึ่ง ไม่เป็นจริงครึ่งหนึ่ง คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบปานกลาง

5 = ค่อนข้างมาก หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่า ข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบบ่อยครั้ง

6 = มาก หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบเป็นส่วนมาก

7 = มากที่สุด หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ตอบอยู่เสมอ หรือ แທບจะเสมอ

(ดูรายละเอียดของมาตราได้ในภาคผนวก ง)

การคิดคะแนน

การให้คะแนน ให้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 7 ตามหมายเลขของระดับต่างๆ เช่น เลือก หมายเลข 1 ได้ 1 คะแนน หมายเลข 7 ได้ 7 คะแนน เป็นต้น โดยจะคิดคะแนนเฉพาะข้อที่บ่งบอกถึงลักษณะความเป็นหญิง และลักษณะความเป็นชายเท่านั้น ส่วนข้อที่บอกความเป็นกลางจะไม่นำมาคิด แต่มีคำถามนี้ไว้เพื่อป้องกันการลำเอียงในการเลือกคำตอบ ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น การคิดคะแนนจะคิดแยกระหว่างคะแนนลักษณะความเป็นหญิงกับคะแนนลักษณะความเป็นชาย เนื่องจากแบบวัดเอกลักษณ์บทบาททางเพศประกอบด้วยลักษณะความเป็นหญิงและลักษณะความเป็นชายที่มีความเป็นอิสระจากกัน

นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดเอกลักษณ์บทบาททางเพศของผู้ตอบแต่ละคนมาหาคะแนนรวมลักษณะความเป็นชาย และ คะแนนรวมของลักษณะความเป็นหญิง นำคะแนนรวมที่ได้มาจัดเรียงจากมากไปหาน้อย แยกตามแต่ละลักษณะ แบ่ง 25 % บน เป็นกลุ่มสูง และ 25% ล่าง เป็นกลุ่มต่ำ นำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมาพิจารณาว่าคะแนนของลักษณะความเป็นชายอยู่ในกลุ่มใด และคะแนนของลักษณะความเป็นหญิงอยู่ในกลุ่มใด แล้วนำมาจัดแบ่งประเภทตามบทบาททางเพศ 4 แบบ โดยกำหนดให้

-ผู้ที่มีคะแนนลักษณะความเป็นชายอยู่ในกลุ่มสูง และคะแนนลักษณะความเป็นหญิงอยู่ในกลุ่มต่ำ จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชายสูงเพียงลักษณะเดียว (Masculine)

-ผู้ที่มีคะแนนลักษณะความเป็นชายอยู่ในกลุ่มต่ำ และคะแนนลักษณะความเป็นหญิงอยู่ในกลุ่มสูง จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นหญิงสูงเพียงลักษณะเดียว (Feminine)

-ผู้ที่มีคะแนนลักษณะความเป็นชาย และคะแนนลักษณะความเป็นหญิงอยู่ในกลุ่มสูงทั้งคู่ จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgynous)

-ผู้ที่มีคะแนนของลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือทั้งสองลักษณะที่ไม่ได้อยู่ทั้งในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จัดว่าเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบไม่เฉพาะเจาะจง หรือจำแนกไม่ได้ (Undifferentiated or Indetermined)

2. แบบวัดการอนุมานสาเหตุต่ออาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ให้ผู้ตอบประเมินว่าตนเองประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดโดยมาตราที่ให้ตอบมีจำนวนเปอร์เซ็นต์ของการประสบความสำเร็จกำกับอยู่จาก 0 เปอร์เซ็นต์ถึง 100 เปอร์เซ็นต์

ตอนที่ 2 เป็นการถามถึงการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จว่าผู้ตอบได้อนุมานสาเหตุไปที่ปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอก

ลักษณะของมาตราการตอบ เป็นแบบ 5 ช่วงการตอบ (5-point scales) โดยที่

- 1 หมายถึง เป็นเหตุผลที่ไม่มีความสำคัญเลย
- 2 หมายถึง เป็นเหตุผลที่มีความสำคัญค่อนข้างน้อย
- 3 หมายถึง เป็นเหตุผลที่มีความสำคัญปานกลาง
- 4 หมายถึง เป็นเหตุผลที่มีความสำคัญค่อนข้างมาก
- 5 หมายถึง เป็นเหตุผลที่มีความสำคัญมากที่สุด

คำถามที่ใช้ในแบบวัดเกี่ยวข้องกับทำให้ความสำคัญต่ออาชีพในแง่ต่างๆตามข้อกระทงทั้งหมด 6 ข้อ โดยที่ ข้อกระทง 6 ข้อ ประกอบไปด้วยสาเหตุหลักที่ใช้ในการอธิบายความสำเร็จและความล้มเหลว ตามโครงสร้างของสาเหตุแบบ 3 มิติ ตามแนวคิดของ Weiner (1986)

โดยที่ ข้อ 2, 4, และ 5 เป็นสาเหตุหลักที่เป็นปัจจัยภายใน

ข้อ 1, 3, และ 6 เป็นสาเหตุหลักที่เป็นปัจจัยภายนอก

(ดูรายละเอียดของมาตรได้ในภาคผนวก ง)

การคิดคะแนน

การให้คะแนน ให้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 ตามหมายเลขของระดับต่างๆ เช่น เลือกหมายเลข 1 ได้ 1 คะแนน หมายเลข 5 ได้ 5 คะแนน เป็นต้น นำคะแนนของข้อที่เป็นปัจจัยภายในมารวมกัน และคะแนนของข้อที่เป็นปัจจัยภายนอกมารวมกัน จากนั้นนำมาแยกวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยจำแนกตามบทบาททางเพศ

เกณฑ์การประสบความสำเร็จในอาชีพ

ในการตัดสินว่ากลุ่มตัวอย่างประสบความสำเร็จในอาชีพมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้พัฒนาเกณฑ์จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ให้ผู้ที่ทำงานในบริษัทเอกชนจำนวน 94 คนตอบ โดยให้มีสัดส่วนของเพศหญิงและเพศชายในจำนวนใกล้เคียงกัน

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดมีคำถาม 1 ข้อ คือ “ท่านคิดว่าอะไรเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสำเร็จในอาชีพของผู้หญิงที่ทำงานในบริษัทเอกชน” โดยให้ผู้ตอบเรียงลำดับความสำคัญจากที่คิดว่าสำคัญมากที่สุดจนถึงสำคัญน้อยที่สุด ประมาณ 5 ข้อ หลังจากเก็บข้อมูลได้แล้ว ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้มาหาค่าความถี่และจัดลำดับ จากความถี่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ผู้วิจัยจะใช้คำตอบที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรกเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าบุคคลนั้นประสบความสำเร็จในอาชีพมากน้อยเพียงใด

หลังจากที่ได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปเก็บข้อมูล พบว่า คำตอบซึ่งมีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ตำแหน่ง เงินเดือนหรือรายได้ต่อเดือน และ ระดับการศึกษา

เกณฑ์ที่ได้นี้นอกจากจะนำไปใส่ไว้เป็นข้อคำถามในส่วนที่ 1 ของแบบวัดบทบาททางเพศแล้วยังนำมาใช้เป็นหลักให้กับผู้ตัดสิน ในการตัดสินว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละคนประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดซึ่งผู้ตัดสินจะนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากส่วนที่ 1 ของแบบวัดบทบาททางเพศโดยยึดเอาเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อเป็นหลัก ผู้ตัดสินจะประเมินโดยใช้มาตรฐานตอบแบบ 9 ช่วงจาก 1 “ไม่ประสบความสำเร็จเลย” ถึง 9 “ประสบความสำเร็จมากที่สุด”

คุณสมบัติของผู้ประเมินระดับการประสบความสำเร็จ

ผู้ตัดสินประกอบด้วย ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในบริษัทเอกชนเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 20 ปี เป็นหญิง 2 คนและชาย 2 คน

วิธีการประเมินระดับการประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 220 คน เพื่อนำไปให้ผู้ตัดสินทั้ง 4 คน ทำการประเมินระดับการประสบความสำเร็จ ข้อมูลที่ผู้วิจัยจัดเตรียมให้แก่ผู้ตัดสินเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ได้แก่ อายุของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษา ผลการเรียนของระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงานทั้งในตำแหน่งงานในปัจจุบัน ตำแหน่งงานก่อนที่จะได้รับตำแหน่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และตำแหน่งงานเมื่อเริ่มเข้ามาทำงานในบริษัทที่กำลังทำอยู่ในปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน อายุการทำงาน สถานภาพการแต่งงาน และจำนวนบุตรของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตัดสินพิจารณาตัดสินโดยใช้เกณฑ์ 3 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง เงินเดือน และระดับการศึกษาเป็นหลัก และประเมินระดับการประสบความสำเร็จของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนในมาตรประเมินค่า 9 ช่วง

เมื่อผู้ตัดสินทั้ง 4 คน พิจารณาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจากการตัดสินของผู้ตัดสินทั้ง 4 คนมาหาค่าเฉลี่ย และนำค่าเฉลี่ยของคะแนน

การประสบความสำเร็จในอาชีพของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 220 คน มาใช้ในการวิเคราะห์ตามสมมติฐานต่อไป

และเนื่องจากปัจจัยเรื่อง ระดับการศึกษา ได้ถูกใช้เป็นเกณฑ์หลักในการตัดสินของผู้ตัดสินด้วย ปัจจัยนี้จึงย่อมมีอิทธิพลและสามารถใช้ในการทำนายการประสบความสำเร็จในอาชีพได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องตัดปัจจัยนี้ออกไปจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายการประสบความสำเร็จของผู้หญิงทำงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการประสบความสำเร็จในอาชีพของผู้หญิงที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้จากการประสบความสำเร็จในอาชีพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มาเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ต่อไป

2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวในอาชีพไปที่ปัจจัยภายในของผู้หญิงทำงาน ที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้นำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้จากแบบวัดการอนุมานสาเหตุ โดยจำแนกตามบทบาททางเพศ มาเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ต่อไป

3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายการประสบความสำเร็จในอาชีพของผู้หญิงทำงาน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีขั้นตอน (Step-wise Multiple Regression) โดยมี อายุ คณะณลักษณะความเป็นชาย สถานภาพการแต่งงาน จำนวนบุตร ผลการเรียนของระดับการศึกษาสูงสุด ความคาดหวังของพ่อแม่ในเรื่องการศึกษา และระดับการศึกษาของพ่อแม่เป็นตัวแปรทำนาย และการประสบความสำเร็จในอาชีพ เป็นตัวแปรเกณฑ์ ผู้วิจัยไม่ได้นำระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมาเข้าสมการทำนาย เนื่องจากระดับการศึกษาได้ถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จในอาชีพแล้ว